

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО СТОЛИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
КЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КЗ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

м. Тернопіль
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У
ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО СТОЛИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
КЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КЗ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

Використання технологій
менеджменту якості в управлінні
зкладами освіти

м. Тернопіль
2025

Пономаренко Л. О., Павленко Т. С.

Роль ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського у супроводі професійного зростання педагогів та бібліотекарів..... 183

Починок Ю. М.

Реалізація діяльнісного, компетентнісного та інтегрованого підходів у навчанні 186

Пулька О. З.

Технології модернізації управлінської діяльності керівників закладів освіти в сучасних умовах: виклики сьогодення та перспективи 187

Ребуха Л. З.

Стратегічні напрями підготовки майбутніх фахівців у ЗВО до здійснення професійної діяльності 189

Сеньовська Н. Л., Нестайко І. М.

Вебіари для педагогів та здобувачів педагогічної освіти: особливості застосування 190

Сіткар В. І., Сіткар Н. С., Сіткар Т. В.

Чи потрібно в Україні відновлення поваги до вчителя?..... 192

Смук Н. Р.

Супервізія як сучасна форма професійної підтримки педагогічних кадрів 197

Соловійова М. В.

Особливості когнітивного стилю особистості..... 199

Стрийвус Н. Б.

Електронний документообіг у закладах освіти: виклики, рішення, перспективи 202

Темченко О. В.

Автоматизоване робоче місце керівника закладу освіти як інструмент цифрового управління 206

Теодозів В. М.

Гендерний мейнстрімінг в управлінні закладом загальної середньої освіти.... 208

Труліч С. Я., Сеньовська Н. Л.

Керівництво процесом формування життєстійкості педагогів та здобувачів у закладі початкової освіти..... 212

Федорова А. С.

Організація ефективної програми онбордингу нового персоналу як фактор їхнього утримання в приватному закладі освіти 214

Цибульський Н. В.

Системний підхід у становленні майбутнього фахівця-освітянина 217

Чайка В. М., Шишак А. М.

Демократизація управління закладами дошкільної та початкової освіти: сутність і сучасні виклики..... 219

Шайнюк Ю. Ч.

Національний мультипредметний тест 2026 року: реалії, факти, перспективи 222

4. Онкович Г. Вебінар як публічний виступ та його різновиди. *Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка*. Т. 48. Донецьк – Маріуполь, 2021. С. 117–134.
5. Присяна Д. І. Томченко М. А. Вебінар як форма розвитку професійних компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 05. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 76. Київ, 2020. С. 131–137. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32919> (дата звернення: 9.10.2025).
6. Свяцький В., Скрипник О. Вебінар як складова дистанційної освіти. *Moderní informační technologie*, 2015. № 15. С. 71–73.
7. Словінська О. Вебінар як різновид електронної веб-конференції та його місце у мережевому колаборативному навчальному процесі. *Інформаційні технології в освіті*, 2013. Вип. 17. С. 173–177.
8. Таран М. Вебінар – сучасна форма навчання та спілкування: методичні рекомендації. Запоріжжя, 2018. 34 с.
9. Ткачук Г. Особливості організації та проведення вебінарів засобами платформи Bigbluebutton. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 2016. № 2 (130). Київ: Фенікс. С. 43–46.

Сіткар В. І., Сіткар Н. С., Сіткар Т. В.

ЧИ ПОТРІБНО В УКРАЇНІ ВІДНОВЛЕННЯ ПОВАГИ ДО ВЧИТЕЛЯ?

Аналізуючи проблеми освіти в Україні В. Смірнов зазначає, що сучасна українська освіта перебуває в стані затяжної кризи, що охоплює не лише зміст навчання, а й саму філософію, методи і цілі. Формально програми оновлюються, вводяться нові курси, запускаються реформи. Але якщо зануритися глибше, видно: більшість змін косметичні. Освітня система живе в ілюзії розвитку, хоча насправді вона давно відірвана від реальності, в якій живуть її випускники. Школа готує до складання тестів, університет – до написання кваліфікаційної (дипломної, магістерської) роботи. А хто готує до реального життя? Хто вчить адаптуватися, виживати, будувати власну справу, критично мислити в умовах інформаційної війни? Ніхто. І в цьому – головна загроза [6].

Сьогодні, з точки зору освітніх експертів, в Україні досить часто просувають наратив, що професійний розвиток учителя має рахуватися не сертифікатами, а зарплатою. Такі заяви викликали бурхливу реакцію вчителів. Під постом із цитатами міністра в одній із учительських груп – близько двох тисяч коментарів. Від відчаю й до сарказму: «Тю. Розумні, активні, вільні вчителі із зарплатами, на які можна прожити, багато годин фізики-математики, невеликі класи по 16 учнів, обладнані лабораторії – і буде вам потік закоханих в інженерію, в чому проблема...». «Школа має виховувати любов до інженерії?! До природничих наук?! А хто ж це скоротив кількість уроків математики?! А хто

ж це пише такі недолугі підручники з фізики та хімії, від роботи з якими шарахаються і вчителі, і діти, і батьки? А програми, а типові навчальні плани?!» [5].

Держава роками транслює суперечливі сигнали. З одного боку – декларації про інновації, цифровізацію, партнерство з батьками та ринок праці. З іншого – реальність зашорених програм, хронічного недофінансування, формалізму, страху перед автономією. Ми закликаємо дітей бути відповідальними – але не дозволяємо школі бути вільною. Ми вимагаємо, щоб університети готували конкурентних фахівців – але позбавляємо їх гнучкості змінювати програми під реальні виклики [6].

На нашу думку, досить повчальним прикладом освітнього менеджменту може послужити лист одного директора школи, якого він надсилав кожному вчителю, якого брав на роботу... *«Шановний вчитель! Я пережив концтабір, мої очі бачили те, чого не повинна бачити жодна людина: 1) як вчені інженери будують газові камери; 2) як кваліфіковані лікарі отрують дітей; 3) як вивчені медпрацівники вбивають немовлят; 4) як випускники вищих учбових закладів розстрілюють та спалюють дітей і жінок... Тому я не довіряю освіченості!*

Я прошу вас: допомагайте учням стати Людьми. Ваші зусилля ніколи не повинні привести до появи вчених чудовиськ та тренуваних психопатів.

Читання, письмо, арифметика важливі тільки тоді, коли допомагають нашим дітям стати більш ЛЮДЯНИМИ... » [3].

Нам слід чесно відповісти: чи хочемо ми бачити в учні особистість, громадянина, майбутнього творця? Чи знову – слухняного споживача інструкцій? Якщо відповідь – перша, то реформа освіти має починатися не з документа, а з нової антропології: бачення людини як автономної, мислячої, співдіючої істоти, здатної змінювати світ. І тоді школа має бути не фабрикою знань, а майстернею дорослішання. Університет – не місцем бюрократичної ініціації, а лабораторією майбутнього.

Країни, які це зрозуміли, уже вирвалися вперед. Естонія – країна з 1,3 мільйона мешканців – має один із найкращих показників PISA у світі. Не через багатство, а через стратегічне бачення. Сінгапур – держава, яка інвестує в розвиток учителя більше, ніж у технічну інфраструктуру. Канада – держава, яка підтримує школу як осередок громади. Польща – країна, що за 20 років зробила ривок від провінційної освіти до лідерства в регіоні. Їхній секрет – не лише в фінансах, а в ставленні: освіта там – не маргінес, а ядро майбутнього [6].

Для наочнішого розуміння проблеми фінансування освіти наведемо дані про заробітну плату вчителів у країнах Європи та в Україні (табл. 1).

Заробітна плата вчителів у країнах Європи та в Україні [8]
 (станом на 27 серпня 2021 року, за даними дослідження Європейської комісії
 «Оплата праці вчителів та керівників шкіл у Європі» та інших відкритих
 джерел)

Країна	Середня заробітна плата вчителів у державних закладах повної середньої освіти євро/міс
Данія	6207
Іспанія	5935
Німеччина	5788
Австрія	5446
Нідерланди	5166
Норвегія	5063
Ірландія	5007
Фінляндія	4644
Бельгія	4584
Франція	3713
Велика Британія	3683
Швеція	3609
Італія	2816
Португалія	2631
Мальта	2513
Словенія	2230
Греція	1544
Естонія	1424
Литва	1357
Чехія	1354
Словаччина	1342
Латвія	1273
Польща	1210
Угорщина	1116
Румунія	979
Чорногорія	803
Боснія і Герцеговина	748
Сербія	630
Україна	210

До того ж, за даними держстату (станом на вересень 2024): середня зарплата в Україні – 20592 грн; середня зарплата в освіті – 13970 грн. Освіта серед топ-3 найменш оплачуваних галузей. Тобто, з/п освітян десь на **31% менша за середню по країні**. Власне з цього і починаються всі проблеми в освіті [2].

Як же дешево у нас цінують учительську працю? Грамота, диплом, мізерна грошова подачка, якась медалька чи ще щось. Або, як нещодавно в одній із областей урочисто проголосили, що вчитель із області, який стане переможцем Всеукраїнського конкурсу «Учитель року», отримає премію – аж 12 тисяч гривень. І вчителі в коментарях до цього повідомлення – дякують.

У світі вчителів нагороджують так, щоб вони жили достойніше. У нас – щоб вони продовжували вірити в цінність фантиків. Це чистий радянський винахід: замінити зарплату блискучим папірцем і назвати це «повагою» [8].

Україна має потенціал. Але потенціал – не гарантія. Якщо ми не розбудимо суспільну свідомість щодо ролі освіти, не запустимо загальнонаціональну дискусію, не залучимо бізнес, громади, вчителів і саму молодь до формування нової моделі – ми залишимося країною минулого [6].

Щодо потенціалу наведемо приклад одного німецького психолога, який сказав: *«Українці – найрозумніша нація в світі...»*. *«Ви найрозумніша нація, яку я досліджував»*. Після цього в аудиторії запанувала тиша. Бо те, що він сказав далі, перевернуло всі стереотипи. Мова не про IQ чи академічні досягнення. Мова про щось глибше – про розум виживання. *«Ви навчилися жити в хаосі й знаходити порядок»*. *«Ви адаптуєтеся швидше, ніж будь-хто інший»*. Психолог навів **5 фактів**, які вразили всіх: 1) Українці вирішують проблеми нестандартно – там, де німці шукають інструкції. 2) Ви працюєте з ресурсами, яких немає – і створюєте диво з нічого. 3) Ваш мозок звик до багатозадачності в екстремальних умовах. 4) Ви тримаєте емоційний баланс там, де інші ламаються. 5) Ваша креативність народжується не від комфорту, а від необхідності.

«Німці планують на роки вперед, – сказав він, – українці планують на години й виживають». Найцікавіше – його висновок: *«Розум не в тому, щоб знати все наперед. Розум у тому, щоб швидко знаходити вихід, коли все пішло не за планом»*. Аудиторія аплодувала стоячи. Бо зрозуміла: інтелект вимірюється не тестами.

Головна думка, яка залишилася: *«Найрозумніші не ті, хто уникає проблем. Найрозумніші – ті, хто навчився з ними танцювати»* [4].

Як зазначає В. Смірнов, «Освіта – це не послуга. Це – фундамент колективного суб'єкта. Якщо ми хочемо мати державу, яка захищається, модернізується, вистоює, трансформується – почнімо з освіти. Бо школа – це не лише знання. Це – інструмент національного самовизначення. А університет – це не просто місце навчання. Це – місце виробництва нової реальності.

Саме таке покоління потрібно Україні. Саме таку освіту ми маємо будувати. І саме зараз – бо завтра буде запізно» [6].

Як казав Вінстон Черчилль: *«Шкільні вчителі володіють владою, про яку прем'єр-міністри можуть тільки мріяти»* [1]. Це означає, що влада вчителя над формуванням майбутніх поколінь набагато глибша та довговічніша, ніж влада прем'єр-міністра, який має лише тимчасовий політичний вплив. По суті, це про те, що вчителі формують особистості, які потім керуватимуть країною, тому їхній вплив є більш фундаментальним.

В цьому контексті заслуговують на увагу і вислови Отто фон Бісмарка:

«Ставлення держави до вчителя – це державна політика, яка свідчить або про силу держави, або про її слабкість [7]. Крім того, в умовах сьогодення, цінним є також два його вислови, а саме: *«Війни виграють не генерали, війни виграють шкільні вчителі та парафіяльні священики»*. *«Успіх у війні вирішують два фактори: рушниця нового зразка і шкільний учитель»* [7; 10].

Як **висновок** до сказаного зазначимо, якщо ми справді хочемо докорінних змін в освітній галузі, потрібно повернути вчителю його вчительську, його професійну суб'єктність. У повному обсязі. На всі п'ять десятків прописаних державним профстандартом здатностей. І не в «коробці», а в його професійному щоденні. Решту він зробить сам, вправно й відповідально. Краще за будь-який «освітній менеджмент»... [9].

Список використаних джерел та літератури:

1. Збірник цитат і висловів. URL: <https://rozdil.lviv.ua/apophisms/aph.php?id=3200> (дата звернення: 30.10.2025).
2. Малука М. Гуляють фейсбуком картинки (і ця також) про зарплати вчителів у країнах світу та порівняння з українською. URL: <https://www.facebook.com/mykola.malukha/posts/10232338210971631/> (дата звернення 20.10.2025).
3. Один директор школи надсилав цього листа кожному вчителю. URL: <https://www.facebook.com/groups/1133172650834154/posts/1935713910580020/> (дата звернення: 27.10.2025).
4. Один німецький психолог сказав: «Українці – найрозумніша нація в світі. URL: <https://surl.li/cqdpoh> (дата звернення 25.10.2025).
5. Онищенко О. Учитель між дивом і виживанням. URL: <https://zn.ua/ukr/amp/EDUCATION/uchitel-mizh-divom-i-vizhivannjam.html> (дата звернення: 11.10.2025).
6. Проблеми освіти в Україні: чому школа і університет не готують до життя. URL: <https://surl.li/aneqhx> (дата звернення 27.10.2025).
7. Ставлення держави до вчителя – це державна політика... URL: <https://www.facebook.com/groups/1000862060387855/posts/2243048589502523/> (дата звернення: 30.10.2025).
8. Чому у нас так дешево цінують учительську працю. URL: <https://www.facebook.com/100057278928591/posts/1325646589354626/> (дата звернення: 20.10.2025).
9. Що вбиває вчительську професійну готовність до змін? URL: <https://surl.li/rztofn> (дата звернення: 19.10.2025).
10. Цитатосфера. URL: <https://citasofera.top/czytaty-otto-fon-bismarka/> (дата звернення: 29.10.2025).